

Kuidas SAKi farmis võimalikult vara avastada

õppetunnid 2015 – 2017 kodusigade puhangutest

Imbi Nurmoja, DVM, PhD
direktori asetäitja (loomatervis)
09.05.2025, SAK infopäev

Kuidas SAKi farmis võimalikult vara avastada?

1. Ole kursis mis toimub piirkonna metsades (mõnekümne kilomeetri raadiuses)

- Kas SAK esineb metssigadel?
- Kas esineb metssigade suurenenud suremust?

Kui jah, siis pead olema erakorraliselt tähelepanelik ja hoolikas

2. Jälgi oma loomade tervist ja käitumist

Püstita kahtlus või uuri loomi diagnoosi välistamiseks. Räägi farmi teenindava loomaarstiga.
Võtke proovid. SAK laboranalüüsid on tasuta

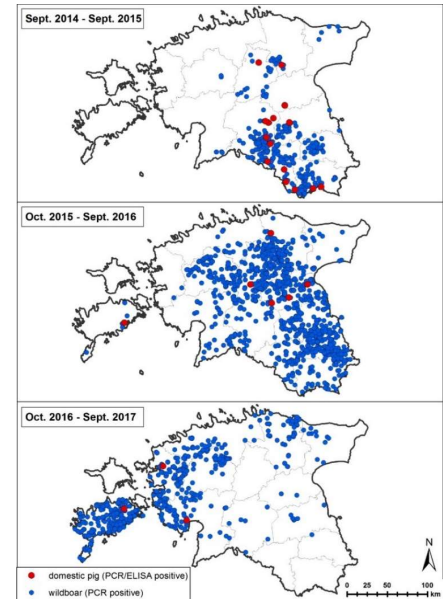
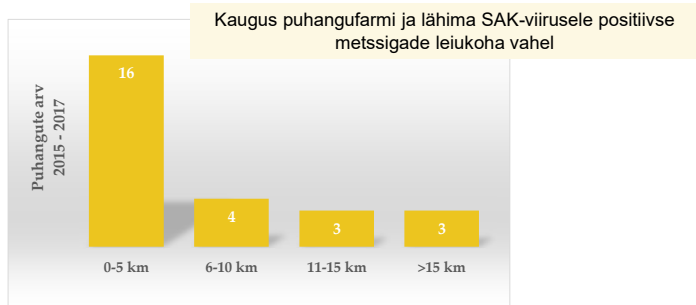
3. Järgi bioturvanõuete täimist farmis

Oma loomade kaitsmine nakkushaiguste eest on sinu kättes!

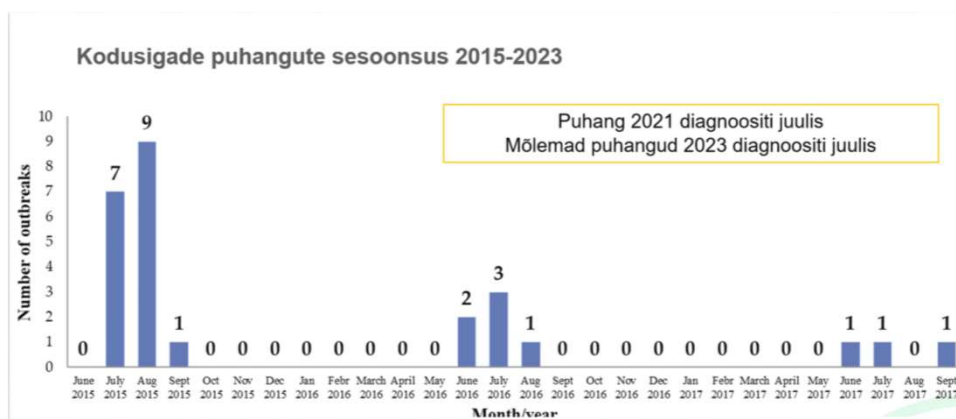
Metssigade roll SAK-viiruse levikul

SAK-viiruse esinemine metssigade populatsioonis

on peamine risk kodusigade farmide nakatumiseks

Algamas on aasta kõige ohtlikum aeg

Olulised tähelepanekud puhangufarmidest

Kliinilised tunnused SAK puhangufarmides (n=26)

- **Isutus ja loidus (n=19)**
- Äkksurm (n=14)
- Verevalumid või tsüanoos nahal (n=11)
- Palavik (n=10)
- Kurnatus (n=10)
- Närvinähud sh koordinatsiooni häired (n=7)
- Abordid (n=5)
- Kopsunähud (n=5)
- Muud (n=5)

Muud tähelepanekud SAK puhangufarmides

- **Kliinilised tunnused on sageli leebed** ning SAK-le mitte omased
- Haiguse levik farmis on **AEGLANE** ja võib piirduda vaid **üksikute loomadega** ning ühe sulu või farmi osaga
- Ainult üldise suremuse ning haigestumuse jälgimine farmis ei ole piisav SAK varaseks avastamiseks
- Kõigil seafarmidel sõltumata suurusest, bioturvalisuse tasemest ning tootmistüübist on risk nakatuda

Ka üksikute surnud loomade uurimine SAKle on oluline

SAK-viirus puhangufarmides 2015-2017

Karja suurus	Suremus karjas			
	Puhangufarmide arv	Keskmine suremus	Min	Max
1-10	8	29.7%	0.0%	100.0%
11-100	1	25.0%	NA	NA
101-1000	5	7.5%	0.4%	25.0%
>1000	12	0.7%	0.04%	2.5%

Passiivne seire (surnud sigade uurimine) on kõige olulisem tee haiguse varaseks avastamiseks

Proovid kodusigadelt - võtmine ja analüüsimine laboris

Uuritav materjal

- **organmaterjal** (neer, põrn, lümfisõlmed)
- vereseerum
- reieluu

Proovide hulk

Haiguskahtlusega farmis:

- Suurfarmist 3 - 5 surnud / haigelt loomalt

Surnud metssead (kui looduses esineb hulgisuremus):

- 2 - 4 surnud loomalt

Surnud metssigadest teavitamine – see on kõige olulisem indikaator SAK olukorras hindamiseks

Teavita kohalikku PTA esindust!

Mida veel silmas pidada

Eestist ja Lätist on leitud SAK viiruse tüvesid, mille VIRULENTSUS on LANGENUD:

- haigus võib kulgeda kas alaägedalt või kroonilistelt
- pikeneb haiguse inkubatsiooniperiood ja langeb suremus
- ilmnevad kliinilised tunnused on ebatüüpilised (nt liigeste ning tagajalgade turseid, lonkamine, nekrootilised kolded keha erinevates piirkondades, silmapõletikud)
- või puuduvad kliinilised tunnused sootuks

Miks on viiruse virulentsuse langus probleem...

- keerukamaks muutub haiguse varane avastamine
- loodud on soodne pinnas viiruse varjatud levikuks
- loomad elavad haiguse üle ja tervenevad, kuid seejuures on nad suutelised viirust levitama isegi enam kui kuu
- suureneb võimalus, et viirus levib loomade või inimeste vahendusel märkamatuult seafarmidesse ja keskkonda (metssigadele)

Usaldus. Kvaliteet. Kompetents.

Inimeste ja loomade heaolu ning tervise heaks!

labris.agri.ee

<https://www.facebook.com/LABRIS.est>

<https://www.linkedin.com/company/labris-est>

